

KLEINE KRONIEK VAN DE BILT IN TANKA-VORM

Wanda Reumer

Tekening Henk Blokhuis

*Vorstin Mathilde
door rovers overvallen,
door ridders gered
die liever monnik waren,
zorgt dat hun wens wordt vervuld.*

*Bij de Kromme Rijn
ligt het moeras van Oostbroek
woest en verlaten
vol waterlopen en veen;
onbewoonbaar voor de mens.*

*Mathildes redders
zwerfend daar aangekomen
zetten zich aan 't werk;
ze grondvesten een klooster
ontginnen en steken turf.*

1122

Als keizer Hendrik
met keizerin Mathilde
in Utrecht verblijft,
schenkt de dankbare vorstin
aan Oostbroek de grondrechten.

1125

De strijd om de macht
tussen kerkvorst en keizer
was de aanleiding

dat de bisschop die rechten
nóg eens aan het klooster gaf.

1126

Ludolf, eerste abt
afkomstig uit Vlaanderen
neemt ook vrouwen op;
later krijgen de nonnen
hun eigen Vrouwenklooster.

Vrij man is de abt
noch ambtenaar noch leenman;
als hoofd van 't gerecht
samen met zijn monniken
belast met plaatselijk bestuur.

1366

Verdeling van macht;
van zijn wereldse taken
doet de abt afstand;
voortaan wordt de schout belast
met de gezagshandhaving.

1373

Het is voor het eerst
dat de naam "De Bilt" voorkomt
in de kronieken,
toen hebben de Geldersen
het dorp in de as gelegd.

Ter gelegenheid van de eerste "Mathildedag" in de (oude) gemeente De Bilt, heeft Wanda Reumer deze tanka gemaakt. Aan de hand van het boek "Een kleine Historie van De Bilt en Bilthoven" van J.W.H. Meyer loopt zij in dit gedicht de wederwaardigheden in onze gemeente chronologisch na en vermeldt de belangrijkste feiten. Omdat de omvang van onze gemeente in 2001 is veranderd, zal ze het gedicht in de toekomst van een waardig slot voorzien. U zult dit ongetwijfeld nog onder ogen krijgen. Wij presenteren dus een versie, die eigenlijk nog "onaf" is. *José Cladder*

1580

Als de stad Utrecht
Oostbroek en De Bilt aankoopt
houden de Staten
toezicht op eigendommen
van de kloosters en hun land.

1674

Oostbroek weer verkocht
met boomgaard, schuren en hof
aan een kanunnik.
Eigenaars komen en gaan
met wisseling van de macht.

1715

Ook De Bilt verkocht;
voor ruim zesduizend gulden
door Utrechts Staten.
Oostbroek en De Bilt weer één;
Schout Keppel wordt ambachtsheer.

1744

Johan van Ewijk
is d'enige ambachtsheer
die in De Bilt woont;
zijn nazaten regeren
tot 1848.

1816

St.- Laurentius
schutspatroon van het klooster.
Zijn martelrooster
wordt het symbool in de vlag
en het wapen van De Bilt.

1848

Een belangrijk jaar,
het opent nieuwe wegen
naar de tijd van nu,
naar het huidige bestel,
democratisch gekozen.

1861

Dankzij de Jonker,
die op Jagtlust zijn gasten
wilde ontvangen,
krijgt de trein een halteplaats
midden tussen bos en hei.

1897

Het KNMI
werkt in voor- en tegenwind,
onder hoge druk,
meldt iedere verandering.
Het weer blijft altijd zichzelf.

Rond 1900

De Bilt breidt zich uit
in het groen aan de noordkant;
een nieuwe wijk groeit
lang zonder naam, veel villa's,
fabrieken worden geweerd.

1910

Het RIVM
bevordert, door onderzoek
van water en lucht,
straling, chemie en microben,
volksgezondheid en milieu.

1915

De Grontmij begint
haar belangrijke arbeid
op een buitenplaats;
haar taken breiden zich uit
tot ver in het buitenland.

1916

Raadslid Melchior
geeft aan het tuindorp een naam,
het wordt Bilthoven;
ook het station krijgt die naam,
De Bilt heeft een tweede kern.

1926

Kees Boeke begint
uit onvree met het systeem
thuis les te geven;
het groeit uit tot een echte school,
zijn "Werkplaats" krijgt wereldfaam.

1951

In Gaudeamus,
begonnen door Walter Maas ,
wordt het nieuwste werk
van componisten gespeeld;
muziek ! – vooral wereldtaal.

1997

Voor de eerste keer viert De Bilt zijn verjaardag; de veertiende maart heet voortaan: Mathildedag tot in de verre toekomst ?

Noot van de redactie: Tanka is een Japanse lyrische dichtvorm bestaande uit 31 lettergrepen over vijf regels verdeeld. Het contrast ligt tussen de eerste drie en de laatste twee versregels. De verdeling is als volgt: 5, 7, 5, 7, 7 lettergrepen. Deze vorm was in de tweede tot en met de achtste eeuw overheersend.

HEIMWEE NAAR EEN VERTROUWD HOEKJE

Hans de Groot

©KLM Aerocarto – Arnhem - 11102